

KUPS

KBFP

KRAJOWA UNIA
PRODUCENTÓW SOKÓW**STOWARZYSZENIE
KRAJOWA UNIA PRODUCENTÓW SOKÓW**ul. Rakowiecka 36 lok. 340, 02-532 Warszawa
tel. +48 22 606 38 63, tel./fax +48 22 646 44 72
e-mail: biuro@kups.org.pl
www.kups.org.pl

KUPS/0051/02/2020

Warszawa, 10 lutego 2020 r.

Szanowny Pan

Kazimierz Kleina

Przewodniczący Komisji Budżetu i Finansów Publicznych

Senat Rzeczypospolitej Polskiej

03980200301579
RPW/6216/2020 P
2020-02-11

Dotyczy: rządowego projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów (druk sejmowy nr 210 z dn. 06.02.2020r.)

W imieniu Stowarzyszenia Krajowa Unia Producentów Soków (KUPS) poniżej przedstawimy stanowisko w przedmiocie planowanego przyjęcia ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów tzw. opłaty cukrowej (druk sejmowy nr 210), która obejmuje również nektary i napoje zawierające co najmniej 20% soku i/lub przecieru z owoców i/lub warzyw.

W związku z projektem ustawy wyrażamy obawy odnośnie wielu wad prawnych projektu ustawy, ale przede wszystkim chcemy podkreślić negatywne skutki, dla całej branży owocowo-warzywnej, bez osiągnięcia jakiegokolwiek zamierzonego celu w zakresie zdrowia publicznego i przeciwdziałania chorobom cywilizacyjnym, w tym otyłości.

Prosimy mieć na uwadze, że nie ma rzetelnych dowodów, potwierdzających skuteczność podatków cukrowych, ich istotnego wpływu na zmniejszenie otyłości i innych schorzeń w krajach, które na takie rozwiązanie legislacyjne się zdecydowały. Równocześnie niezaprzeczalny jest negatywny wpływ takich regulacji, które zarówno w Europie, jak i na całym świecie zostały przyjęte przez nieliczne tylko kraje, dla krajowej gospodarki. Nieprzypadkowo Dania, państwo, które jako pierwsze wprowadziło „podatek od napojów”, wycofała się z tej regulacji, biorąc pod uwagę zarówno brak widocznych, pozytywnych skutków zdrowotnych regulacji, jak i negatywne skutki dla krajowej gospodarki. Znamienne, żaden z krajów sąsiadujących z Polską, łącznie z Niemcami i Czechami, nie wprowadził opłaty od słodzonych napojów.

Co równie istotne, nawet w tych bogatych krajach zachodniej Europy, które wprowadziły „podatek cukrowy”, jego stawka jest w stosunku siły nabywczej pieniądza kilkukrotnie niższa, niż proponowana stawka polskiej opłaty.

Przekładając powyższe stanowisko szczególnie niezrozumiałe jest dla nas objęcie opłatą obciążającą nektary i napoje zawierające co najmniej 20% soku i/lub przecieru z owoców i/lub warzyw.

Wdrożenie tego pomysłu spowoduje poważne, być może nieodwracalne skutki, w postaci upadku części gospodarstw sadowniczych i małych firm przetwórczych, szkody dla polskiej branży owocowo-warzywnej, w szczególności producentów jabłek, owoców miękkich (wiśni, malin, czarnej porzeczki, aronii) i marchwi.

Wspólne stanowisko w tej sprawie skierowane do Ministra Zdrowia oraz Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi podpisało 9 organizacji branżowych: Stowarzyszenie Krajowa Unia Producentów Soków, Związek Sadowników RP, Federacja Gospodarki Żywnościowej RP, Stowarzyszenie Polskich Dystrybutorów Owoców i Warzyw „Unia Owocowa”, Krajowy Związek Grup Producentów Owoców i Warzyw, Krajowe Stowarzyszenie Przetwórców Owoców i Warzyw, Krajowe Zrzeszenie Plantatorów Aronii – Aronia Polska, Krajowe Stowarzyszenie Plantatorów Czarnych Porzeczek oraz Polska Izba Produktu Regionalnego i Lokalnego zwracając szczególną uwagę na negatywne skutki wdrożenia projektu ustawy dla krajowych producentów owoców i warzyw oraz dla małych i średnich przetwórci.

Już w latach siedemdziesiątych ubiegłego wieku polski przemysł przetwórczy opracował unikatowe receptury nektarów i napojów, oparte na krajowych owocach i warzywach, które do dzisiaj są powszechnie stosowane w Polsce i eksportowane do innych krajów. Przemysł ten ma szczególny charakter na polskim rynku, a w szczególności w dużym stopniu reprezentuje polski kapitał i bogate w porównaniu z innymi krajami europejskimi tradycje produkcji soków, nektarów i napojów owocowych, warzywnych oraz owocowo-warzywnych. Zaplecze surowcowe polskiego przetwórstwa to głównie średnie i małe gospodarstwa rodzinne, które w aktualnej sytuacji rynkowej i przy istniejących barierach eksportowych nie będą w stanie zagospodarować nadwyżki owoców i warzyw, powstałej w wyniku wywołanego wprowadzeniem opłaty od słodzonych napojów ograniczenia produkcji nektarów i napojów owocowych, warzywnych oraz owocowo-warzywnych.

Spowodowana wprowadzeniem opłaty cukrowej podwyżka cen nektarów i napojów owocowych i warzywnych dotknie w pierwszej kolejności osoby najuboższe, a oczekiwanym skutkiem nie będzie polepszenie wartości odżywczej spożywanych napojów, ale zastąpienie produktów zawierających wysoki udział soku z polskich owoców lub warzyw tańszymi wyrobami gorszej jakości ze sztucznymi dodatkami.

Wyrażamy nadzieję, że po raz kolejny zostaną podjęte właściwe zmiany istotne dla polskiego sadownictwa i przetwórstwa oraz konsumentów, racjonalne decyzje i nastąpi odstępnie od wprowadzenia opłaty cukrowej od nektarów i napojów owocowych, warzywnych oraz owocowo-warzywnych zawierających min. 20% soku i/lub przecieru.

Ponadto wskazujemy, że ustawa zawiera szereg wadliwych rozwiązań dotyczących systemu poboru opłaty, w tym przepisy dające możliwość unikania opłaty przez firmy handlowe (w praktyce – duże sieci), zamawiające u producentów napoje na podstawie umowy określającej skład napoju (tzw. umowy na produkcję marek własnych). Podkreślamy, że w zaproponowanym systemie poboru opłaty znalazła się poważna luka powodująca, że nie będą podlegać opłacie napoje importowane bezpośrednio przez sieci handlowe, odsprzedające następnie te napoje konsumentom (zasadą wprowadzoną przez ustawę jest to, że opłata jest pobierana przy sprzedaży do punktu sprzedaży detalicznej lub przy sprzedaży detalicznej dokonywanej bezpośrednio przez producenta, natomiast nie przewidziano obowiązku zapłacenia opłaty przy sprzedaży detalicznej dokonywanej przez importera).

Takie rozwiązanie legislacyjne uderza wprost w polski przemysł przetwórczy, polskie rolnictwo oraz handlowców detalicznych innych niż wielkie sieci handlowe, którzy mają bardzo ograniczone możliwości importu zagranicznych towarów.

Szczegółowe do projektu ustawy przedstawiamy w załączniku do niniejszego pisma.

Przedstawiając powyższe argumenty, liczymy na uwzględnienie naszych uwag oraz całkowite zwolnienie spod opłaty cukrowej nektarów oraz napojów, w których zawartość soku lub przecieru owocowego, warzywnego lub owocowo-warzywnego wynosi co najmniej 20% w interesie polskich rolników, sadowników, plantatorów i producentów owoców i warzyw w Polsce, a także ich rodzimych przetwórców.

z wyrazami szacunku,

Barbara Groele
Sekretarz Generalny KUPS

Julian Pawlak
Prezes Zarządu KUPS

Załącznik:

Szczegółowe uwagi do projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów tzw. Opłaty cukrowej (druk nr 210)

SZCZEGÓŁOWE UWAGI DO PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE NIEKTÓRYCH USTAW W ZWIĄZKU Z PROMOCJĄ PROZDROWOTNYCH WYBORÓW KONSUMENTÓW TZW. OPŁATY CUKROWEJ (DRUK NR 210)

1. Projekt ustawy nie przewiduje racjonalnego okresu *vacatio legis* pozwalającego wszystkim ogniom łańcucha handlu napojami przygotować się do obliczania i odprowadzania opłaty – nadal proponuje się, by ustawa weszła w życie w ekspresowym czasie tj. 1 kwietnia 2020 r.

2. Projekt ustawy nadal, wbrew postulatом polskiego przemysłu przetwórczego i rolnictwa, nie wprowadziła całkowitego zwolnienia spod opłaty wszystkich nektarów oraz napojów, w których zawartość soku i/lub przecieru owocowego, warzywnego lub owocowo-warzywnego wynosi co najmniej 20%.

Zwolnienie zawarte w art. 12b ust. 2 pkt 5 zmienianej projektowaną ustawą ustawy o zdrowiu publicznym (poniższe uwagi dotyczą przepisów tej właśnie zmienianej ustawy) ma charakter pozorny, dostępne na rynku i akceptowalne przez konsumenta napoje zawierające co najmniej 20% soku mają łączną zawartość cukru (uwzględniającą naturalny cukier zawarty w soku owocowym i cukier dodany) wyższą niż 5 g/100 ml.

3. Projekt ustawy nie uwzględnienia postulowanego przez organizacje przedsiębiorców uproszczenia systemu opłaty poprzez jej pobieranie przy pierwszej sprzedaży dokonywanej przez producenta (ewentualnie zamawiającego produkcję, importera lub podmiot dokonujący wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów), co rozwiązałoby wszelkie problemy związane z lukami i niespójnościami w systemie opłaty wskazanymi poniżej w pkt. 5-7.

Celem uproszczenia systemu poboru opłaty i uniknięcia istniejących w obecnej regulacji luk, opłata powinna obciążać producenta – nie tylko wówczas, gdy dokonuje on sprzedaży detalicznej napoju, ale też wówczas, gdy dokonuje sprzedaży napojów podmiotom prowadzącym sprzedaż hurtową (do hurtu) lub podmiotom prowadzącym sprzedaż detaliczną (do detalu), a w przypadku, gdy wprowadzenia na rynek polski dokonuje inny podmiot (importer, lub podmiot dokonujący zakupu w innym państwie Unii Europejskiej), również taki podmiot powinien podlegać opłacie w przypadku pierwszej sprzedaży. W przypadku tzw. produkcji na zlecenie (tzn. gdy zamawiający zleca producentowi produkcję napojów na podstawie przekazanej temu producentowi receptury) opłata powinna obciążać w miejsce producenta zamawiającego.

Proponowana poprawka:

Art. 12a ust. 2 Przez wprowadzenie na rynek krajowy napojów, o których mowa w ust. 1, rozumie się sprzedaż napojów przez podmioty obowiązane do zapłaty opłaty, o których mowa w art. 12d ust. 1, do punktu sprzedaży detalicznej, punktu sprzedaży hurtowej, albo sprzedaż detaliczna konsumentom dokonywana przez te podmioty.

Art. 12d. 1. Obowiązek zapłaty opłaty ciąży na osobie fizycznej, osobie prawnej oraz jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej będącej:

1) producentem, podmiotem nabywającym napoje w ramach wewnątrzspółnotowej dostawy towarów lub importerem napojów, albo

2) zamawiającym, w przypadku gdy skład napoju objętego opłatą stanowi element umowy zawartej przez producenta, a dotyczącej produkcji tego napoju dla zamawiającego.

2. W przypadku w przypadku produkcji na zamówienie, o której mowa w ust. 1 pkt 2, obowiązek zapłaty opłaty spoczywa wyłącznie na zamawiającym, o którym mowa w ust. 1 pkt 2.

4. W projekcie ustawy brakuje jakichkolwiek mechanizmów pozwalających nabywcy zweryfikować, czy opłata od napojów została naliczona i odprowadzona na wcześniejszych etapach dystrybucji, a następnie uzyskać zwrot opłaty w kalkulowanej w cenę towaru w przypadku dokonania przez tego nabywcę następnego eksportu napoju lub jego sprzedaży za granicę w ramach wewnątrzspółnotowej dostawy towarów.

5. Ustawa w obecnej wersji nadal zawiera luki, które powodują, że całkowicie zwolniona od opłaty jest sprzedaż napojów, które:

a) zostały sprowadzone z zagranicy przez podmioty dokonujące następnie sprzedaży detalicznej konsumentom, lub

b) których produkcja została zamówiona u producenta na podstawie umowy określającej skład napojów, o ile zamawiający tę produkcję dokona następnie sprzedaży detalicznej.

W szczególności wg art. 12a ust. 2 opłacie nie podlega import, czy wewnątrzspółnotowe nabycie towarów, a jedynie sprzedaż do punktów sprzedaży detalicznej, lub prowadzona przez producenta sprzedaż detaliczna (tj. sprzedaż bezpośrednio konsumentom). Nie uwzględniono proponowanej poprawki, która wyeliminowałaby uniknięcie opłaty przez handlowców, np. wielkie sieci, dokonujących zakupu zagranicznych towarów (w ramach wewnątrzspółnotowej dostawy, lub importu) i następnie odsprzedaży konsumentom – w ten sposób wspiera się zagraniczną produkcję i wielkie sieci, kosztem polskich przetwórców i handlowców prowadzących sprzedaż polskich napojów.

Kolejna luka polega na tym, że w przypadku produkcji na zamówienie (z określonym w umowie składem produktu), o której mowa w art. 12d ust. 1 pkt 2, nie określono jednoznacznie momentu powstania obowiązku podatkowego; biorąc jednak pod uwagę art. 12a ust. 1 i 2 w zw. z art. 12d ust. 1, zamawiający produkcję na zlecenie zapłaci opłatę wyłącznie od sprzedaży do punktów sprzedaży detalicznej. W związku z powyższym sprzedaż produktów zamawianych przez sieci u producentów wg określonej w umowie receptury (tzw. produkty pod markami własnymi sieci) nie będzie podlegać opłacie na żadnym etapie, jeżeli sieć zamawiająca produkcję następnie sprzeda te produkty konsumentom. Rozwiązaniem byłoby potraktowanie sprzedaży dokonywanej przez zamawiającego produkcję bezpośrednio konsumentom tak jak sprzedaży dokonanej konsumentom przez producenta, importera czy podmiot dokonujący wewnątrzspółnotowego nabycia napojów.

Proponowana poprawka:

Art. 12a ust. 2 Przez wprowadzenie na rynek krajowy napojów, o których mowa w ust. 1, rozumie się sprzedaż napojów przez podmioty obowiązane do zapłaty opłaty, o których mowa w art. 12d ust. 1, do pierwszego punktu, w którym jest prowadzona sprzedaż detaliczna oraz sprzedaż detaliczna napojów przez: producenta, podmiot, o którym mowa w art. 12d ust. 1 pkt 2,

podmiot nabywający napoje w ramach wewnątrzspółnotowej dostawy towarów lub importera napojów, albo sprzedaż w przypadku, o którym mowa w art. 12e ust. 3.

Art. 12d ust. 1 Obowiązek zapłaty opłaty ciąży na osobie fizycznej, osobie prawnej oraz jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej będącej:

1) podmiotem sprzedającym napoje do punktów sprzedaży detalicznej albo prowadzącym sprzedaż detaliczną napojów w przypadku: producenta, podmiotu nabywającego napoje w ramach wewnątrzspółnotowej dostawy towarów lub importera napojów,

2) zamawiającym, w przypadku gdy skład napoju objętego opłatą stanowi element umowy zawartej przez producenta a dotyczącej produkcji tego napoju dla zamawiającego, o ile sprzedaje on napoje do punktów sprzedaży detalicznej albo prowadzi sprzedaż detaliczną napojów.

6. Projekt ustawy przewiduje rozwiązania mogące zachęcać do obchodzenia przepisów celem uniknięcia uiszczania opłaty przez hurtowników, którzy choćby w niewielkim wymiarze będą prowadzić sprzedaż detaliczną napojów, a równocześnie prowadzi do niezawinionego uchybienia obowiązkowi uiszczenia opłaty przez sprzedawców, którzy nie będą mieli jakichkolwiek prawnych możliwości weryfikacji, czy nabywca prowadzi oprócz działalności handlowej również działalność detaliczną.

Zgodnie z art. 12e ust. 3 w zw. z art. 12a ust. 2, jeżeli napoje zostaną sprzedane hurtownikowi, który równocześnie prowadzi sprzedaż detaliczną w dowolnym wymiarze (a więc choćby sprzedaż 1 zgrzewki miesięcznie konsumentom), to **cała** sprzedaż do tego hurtownika jest traktowana jako sprzedaż do detalu, a więc podlega opłacie. Rodzi to możliwość obchodzenia przepisów np. poprzez zakładanie niewielkich sklepików przy hurtowniach, incydentalne, rzadkie akty sprzedaży itd. Ponadto sprzedawca nie ma żadnej prawem przewidzianej możliwości weryfikacji, czy odbiorca towaru-hurtownik prowadzi w jakimś zakresie sprzedaż detaliczną. Dodatkowo należałoby doprecyzować w art. 12e ust. 3, że chodzi o sprzedaż detaliczną **napojów** (może się bowiem zdarzyć, że przedsiębiorca prowadzący wyłącznie hurtową sprzedaż napojów dokonuje incydentalnej sprzedaży detalicznej innych towarów, np. swoich używanych samochodów lub innych środków trwałych, albo prowadzi dodatkowo sprzedaż detaliczną innych niż napoje towarów).

7. Projekt ustawy nie przewiduje jakiejkolwiek możliwości weryfikacji przez pozostałe podmioty występujące w łańcuchu sprzedaży napojów, że opłata została już wcześniej zapłacona – np. poprzez obowiązkowe adnotacje na fakturach lub w jakikolwiek inny sposób, skąd więc te „pozostałe podmioty” mają pozyskać wiedzę o wcześniejszym zaplaceniu opłaty za daną partię towaru, co uchroniłoby je od zbędnej uiszczania nienależnej opłaty.

Ponadto konieczne jest w art. 12e ust. 4 istotne uzupełnienie, że podmioty dokonujące późniejszej sprzedaży napojów zakupionych od hurtownika, będącego równocześnie detalistą, nie tylko nie muszą składać urzędowi skarbowemu informacji o sprzedaży, ale również „nie mają obowiązku obliczać i wpłacać opłaty” – to są odrębne obowiązki wskazane w art. 12g ust. 1 pkt 1 i 2, tymczasem wskazano wyłącznie zwolnienie z obowiązku o którym mowa w art. 12g ust. 1 pkt 1.

Uwagi dodatkowe:

- **W art. 12 b ust. 1** zmienianej ustawy o zdrowiu publicznym wskazane byłoby poniższe doprecyzowanie, bo np. w napoju niesłodzonym, zawierającym wyłącznie sok i wodę, cukier występuje naturalnie w soku, będącym składnikiem tego napoju. Odnoszenie określenia

„występujący w nim naturalnie” do samego napoju może być mylące, bo taki napój nie jest produktem „naturalnym” – powstaje w wyniku zmieszania składników naturalnych (wody, soku) przez człowieka . Określenie „występujący w nim naturalnie” dotyczy więc ewidentnie składników wyrobu złożonego, jakim jest napój.

Proponowana poprawka:

Art. 12b. 1. Za napój, o którym mowa w art. 12a ust. 1, uważa się wyrób w postaci napoju oraz syrop będący środkiem spożywczym, ujęty w Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług w klasach 10.32 i 10.89 oraz w dziale 11, w którego składzie znajduje się co najmniej jedna z substancji, o których mowa w art. 12a ust. 1, z wyłączeniem substancji występujących naturalnie w składnikach tego wyrobu.

- **Przepis art. 12d ust. .1 pkt 2** zawiera niejasne sformułowanie, że skład napoju „*stanowi element umowy zawartej przez producenta*”. Każdy skład w sensie podstawowym (tj. wykaz składników bez podawania dokładnych ilości) jest podany na etykiecie, jawny, co do zasady i stanowi element opisu towaru. Jeśli w intencji projektodawcy chodziło natomiast o szczegółową recepturę, która nie jest jawna, to nie doprecyzowano, czy ma on stanowić własność intelektualną (przedmiot know how) zamawiającego, czy też producenta.
- Niejasno zredagowano został przepis **art. 12f ust. 2** w zw. z art. 12 f ust. 1 pkt 1: czy w przypadku dodania do napoju słodzików i cukru należna będzie jedna opłata stała 0,50 zł , czy opłata naliczona dwukrotnie.
- W **art. 12f ust. 5** nie uwzględniono propozycji zmiany sposobu zaokrąglania na bardziej sprzyjający reformulacji, tj. wg zasady, że poniżej 0,5 g zaokrąglamy w dół, od 0,5 g – w górę, względnie polegającego na obliczaniu opłaty od rzeczywistej zawartości cukru podanej z dokładnością do 0,1 g, bez zaokrąglania.